

Budapest jövője

Írta: Sarlós István

Ezekben a hónapokban, amikor a főváros negyedik ötéves terve már mind határozottabb formákat ölt, s egyes célokról, azok részleteiről már a budapesti közvélemény is tájékozódott, fokozódik az érdeklődés e program egésze iránt. Indokoltan, hiszen a soron következő években Budapest jelentősége, szerepe az ország életében tovább növekszik, a városfejlesztés a korábbinál intenzívebb ütemű lesz.

Jól érzékelteti ezt a tömeges lakásépítés programja, amelynek éppen a párt Központi Bizottsága legutóbbi határozata juttat kiemelkedő jelentőséget a fővárosiak életkörülményeinek javításában. Közismert, hogy terveink szerint a legközelebbi öt évben Budapesten 85 ezer új családi otthont építünk fel, 58 ezret tanácsai és szövetkezeti, 17 ezret társas- és családiház-konstrukcióban, 10 ezret egyéb állami építkezés keretében. Sokan már feltesszük a jogos kérdést: *lesz-e elég pénz, kapacitás és megfelelő terület a minden eddiginél gyorsabb tempójú lakásépítkezésekhez? A válasz kedvező: az anyagi fedezet biztosított, s a koncentráció elve a területek kijelölésénél is érvényesül, hiszen 75 ezer építendő lakás terve összefüggő, telepészerű építkezés keretében valósul meg. Az építőipar a kevésbé munkaigényes, gépesített ipari módszerek, a dinamikus házgári termelés, valamint a munkaerő- és anyagihiány ellensúlyozását szolgáló intézkedések révén a fővárosi lakásépítkezési programnak valamelyes túlteljesítését is kilátásba helyezte. Változást kíván előidézni a jelenhez képest az a határozott törekvésünk is, hogy a lakótelepi építkezéseknél a komplexitás érvényesüljön, a kijelölt területeken a közművesítés, a közlekedési hálózat, a parkosítás, az oda költöző lakosság ellátásához szükséges gyermekintézmények, egészségügyi, kereskedelmi, szolgáltató létesítmények egyidőben épüljenek meg a családi otthonokkal.*

Hozzá kell tenni: jóllehet, az összehangolt erőfeszítések érezhető javulást eredményeznek már öt év alatt is a lakáshelyzetben, minden problémát még nem oldanak meg; csak az 1980-as években várható, hogy minden családnak önálló otthona legyen. Egyrészt azért, mert a legközelebbi években számolni kell az-
zal, hogy Budapestet *nagyarányú* — s feltétlenül szükséges — *rekonstrukció jellemzi majd.* Ennek egyik jele, hogy 1975-ig 18 ezer elavult lakást bontanak le, márpedig a bennük lakókat családi otthonhoz kell juttatni, ami érthetően csökkenti a lakásszaporulatot. Figyelembe kell venni azt is, hogy a népesedési hullám továbbgyűrűzése következtében a soron következő esztendőkből tömegesen iratkoznak fel a jogos lakásigénylők listájára az ifjú házaspárok is. Másrészt: az építőipar kapacitásnövelésére tett intézkedések sem azonnal, csak folyamatosan éreztetik majd hatásukat.

Csakúgy, mint a lakóházak kezelésére, fenntartására irányuló hatásos intézkedések. E feladat végzésére, éppen azért, mert jelentősen kihat a lakáshelyzetre, *lényegesen nagyobb anyagi erő* összpontosítunk az eddiginél, hogy a nagyttartozásoknak, a városkép javításának, a lakások kor-

szerűsítésének együttes céljai is kedvezőbb körülmények között valósuljanak meg a következő tervidőszakban. Öt év alatt egymilliárd forintos beruházást kapnak lehetőséget az ingatlankezelő és a tanácsai építővállalatok, kifejezetten azért, hogy az előbbieket 100 százalékkal, az utóbbiak 50 százalékkal növeljék kapacitásukat. Segítségükre siet az állami építőipar is, amelynek a fővárosba települt, s nem lakásépítéssel foglalkozó vállalatai ugyancsak bekapcsolódnak a lakóházak felújításába.

Budapest jövőjének tervei szervesen illeszkednek a *demográfiai tényezők, prognózisok* rendszerébe. Ennek megfelelően számolunk például azzal, hogy a 20–25 évesek korosztályának bővülése nemcsak a lakások, hanem a bölcsődei férőhelyek iránti keresletet is növeli, annak ellenére, hogy az anyák tekintélyes része igénybe veszi a gyermekgondozási segélyt. Hasonlóképp szorgalmazza a tanácsok a felkészülést az óvodák iránt várhatóan növekvő igények teljesítésére; ennek érdekében a közelmúltban már meg is indultak a tárgyalások az illetékes állami, pénzügyi szervekkel, az eredetileg tervezettnél kétezerrel több óvodai férőhely építésére. Népeségügyi előrelátások figyelembevételével komplex tervezésre törekszünk akkor, amikor a kórházi szülészeti ágyak számának növeléséről, a koraszülött-osztályok bővítéséről, a terhesgondozás fejlesztéséről gondoskodunk.

Tekintve, hogy a 60 évesnél idősebbek aránya is emelkedik a fővárosban, s számuk 1975-re várhatóan megközelíti a 440 ezret, ismét csak ennek megfelelő *egészségügyi és szociális intézkedéseket kell érvényesítenünk a tervezésben.* Több új kerületi rendelőintézet és a délpesti kórház építésére, a műszakilag már előkészített kórházi pavilónépítések befejezésére tett erőfeszítések már ismertek; a kórházi ágyak gyarapításával párhuzamosan azonban lépéseket teszünk a kórházi munkafeltételek javítására, a zsúfoltság csökkentésére is, s a rekonstrukciókkal arra törekszünk, hogy az egy ágyra jutó alapterület fokozatosan növekedjék. Ami az idős embereket a tervekben közvetlenül érinti: számításba vesszük a szociális otthoni hálózat bővítését, de nem ez lesz a róluk való gondoskodás egyedüli eszköze. Folytatjuk a lakótelepeken a nyugdíjasok házainak építését, ahol családi egységben, komfortos körülmények között, teljes ellátással, viszonylag mérsékelt bérért valóban kellemes, kulturált otthonra lelnek az öregek.

A főváros közeli jövőjének kialakítása érdekében az eddiginél gyorsabban, átfogóbban fejlesztjük a közlekedést, a közművesítést, a kereskedelmet, a szolgáltatást. Új vonása a tervezésnek az is, hogy számolhat már azokkal a kötelezettségvállalásokkal, amelyeket a budapesti üzemek, intézmények tettek; egyrészt a *közös terékenységre a tanácsokkal*, mind a beruházások, mind a munkaerőhelyzet vagy a közszolgáltatások tekintetében, másrészt *hozzájárulásukra a város gondjainak a megoldásában.* Amennyire újszerű, annyira hasznos is lesz ez az együttműködés; feltétlenül érdemes kibontakoztatni, hiszen egész Budapest érdekét szolgálja.